

Medaile, kterou si nikdo nepřevzal

Ceny Václava Bendy uděluje již od roku 2009 Ústav pro studium totalitních režimů (ÚSTR) osobnostem, které ani v dobách nesvobody nerezignovaly a aktivně bojovaly za hodnoty demokracie, svobody a lidských práv. Jedním z laureátů úvodního ročníku byl in memoriam František Kohout, jedna z obětí demonstrací v srpnu 1969, které proběhly v reakci na první výročí okupace Československa vojsky Varšavské smlouvy. Pamětní medaili si ovšem během slavnostního večera nikdo nepřevzal, neboť se nepodařilo najít žádné Kohoutovy žijící příbuzné.

 A tento stav trvá i po patnácti letech od vyhlášení a medaile je stále deponována v ÚSTR. Publikujeme proto tuto připomínku obětí demonstrací z roku 1969 a zároveň výzvu, aby se v roce 55. výročí Kohoutova úmrtí podařilo jeho příbuzné vypátrat a Cenu Václava Bendy jim předat. Pokud máte nějaké informace, které by mohly vést k jejich nalezení nebo k okolnostem Kohoutovy smrti, obraťte se na nás prostřednictvím kontaktů uvedených v závěru tohoto textu.

Kromě případu Františka Kohouta uvítají historikové z ÚSTR také jakékoli nové poznatky o dalších obětech ze srpna 1969, neboť s postupujícím časem vzpomínky blednou a pamětníci těchto událostí odcházejí. Medailonky všech dosud známých obětí tehdejšího zásahu československých ozbrojených složek najdete níže. Zdrojem informací jsou texty z knihy kolektivu autorů pod vedením Daniela Povolného *Den hanby: 21. srpen 1969 v ulicích českých a moravských měst* (Mladá fronta, Praha 2019).

MRTVÍ ZE SRPNA 1969

František Kohout se narodil v Praze 7. dubna 1951. Byl uzavřeného povahy

a trpěl vadou řeči. Patrně z těchto důvodů také neměl mnoho přátel. Pracoval v Pražském stavebním podniku, kde se učil zedníkem, a v Praze i bydlel. Podle pitevního protokolu zemřel 20. srpna 1969 ve 22.31 hod. Projektil, který se odrazil od dlažby, jej zasáhl z pravé strany do hlavy před bývalým hotelem Praha (dnes Grand Hotel Bohemia) v Královodvorské ulici za Obecním domem. Do Nemocnice Na Františku byl přivezen již mrtvý. Z historických pramenů dále vyplývá, že jeho rodina bydlící na Praze 1 v Jeruzalémské ulici s ostatními příbuznými nebyla příliš v kontaktu. Přesto snad dodnes žijí potomci jeho dědečka Václava Kohouta narozeného 27. května 1897, trvale bytem Praha 3 - Žižkov, U Rajske zahrady, nebo jeho maminky Ludmily Kohoutové narozené 24. srpna 1917 v Lounech a za svobodna Koutecké.

Vladimír Kruba se narodil v Praze 12. července 1950. Celá rodina požívala ve svém okolí té nejlepší pověsti. Byl elektrikářem v Československých automobilových opravárnách v závodě č. 0105 ve Vysočanech a bydlel v Praze. Vystupoval jako slušný, mírný a nevýbojný mladík. Nikdo z blízkých se politicky neangažoval, a tak je jeho účast na demonstraci překvapila. Jeho krátký život se uzavřel

20. srpna 1969 ve 22.15 hod. prakticky na stejném místě jako v případě Františka Kohouta. Na rozdíl od něj však patrně ještě stihl doběhnout za roh k zadnímu vchodu do hotelu Praha. Střela jej zřejmě při útěku zasáhla vpravo do zad a prošla šikmo celým hrudníkem. I v tomto případě šlo o odraženou kulku od dlažby a transport do Nemocnice Na Františku na jeho skonu nic nezměnil.

Bohuslava Mazná se narodila v roce 1942. Večer 24. srpna 1969 ve 20.30 hod. na silnici ze Zbraslavi na Jíloviště u vysílače Cukrák narazila se skútreem do neosvětleného obrněného transportéru a smrtelnému zranění při převozu do nemocnice podlehl. Vzhledem k tomu, že jde v souvislosti se srpnem 1969 o dosud neznámé úmrtí, nejsou zatím k dispozici žádné bližší informace.

Danuše Muzikářová se narodila v Brně 13. července 1951. Od malička měla mnoho zálib a koníčků, hrála v ochotnickém kroužku divadla Jitřenka. V červnu 1969 úspěšně dokončila tříletý obor oděvní učňovské školy a jako pánská krejčová začala pracovat v národním podniku KRAS v jeho pobočném závodě na Bratislavské ulici. Na doporučení své mistrově se chtěla přihlásit ke studiu módního návrhářství na textilní průmyslovce.

Mladí lidé shromáždění v centru Prahy v srpnu 1969. Na snímku je vidět ústí ulice Politických vězňů do Jindřišské ulice. František Kohout bydlel jen pár minut chůze odsud v ulici Jeruzalémské. (foto: Muzeum Policie ČR)

Příslušníci Lidových milicí vyzbrojení samopaly pochodují v centru Prahy po Národní třídě směrem k Jungmannově ulici (foto: Muzeum Policie ČR)

Lidé se po poledni
21. srpna 1969
shromáždili pod
sochou sv. Václava na
Václavském náměstí,
aby zazpívali hymnu
a složili slib
(foto: Muzeum Policie ČR)

Policejní uzávěra
Václavského náměstí
odpoledne 19. srpna 1969
(foto: Muzeum Policie ČR)

Chytrá, kamarádká a usměvavá dívka oslavila nedlouho před neblahým srpnovým dnem teprve osmnácté narozeniny. Všechny plány přervala její násilná smrt 21. srpna 1969. Protestních akcí se sice neúčastnila, ale vinou nešťastné shody okolností se ocitla v centru střetu demonstrantů s bezpečnostními složkami v prostoru Rašínovy ulice (tehdy ulice 9. května). Spolu s ostatními se při útoku milicionářů a příslušníků Veřejné bezpečnosti dala na útěk směrem k Moravskému náměstí (tehdy náměstí Rudé armády), když padly osudné výstřely. Jedna kulka ji zasáhla zezadu do hlavy. Přes okamžitý převoz do nemocnice již mohli lékaři konstatovat pouze její smrt

Neznámý voják, který měl zahynout při přesunu, je jedinou, dodnes anonymní obětí na straně bezpečnostních složek. Podle dochovaných hlášení a svodek došlo v předmětné době pouze k jedinému zaznamenanému úmrtí vojáka základní služby, jež by se mohlo tomuto popisu blížit. Ve Strašicích při rovnání tanků před výjezdem z kasáren zemřel nejspíše 22. srpna 1969 v důsledku nekázně a nedodržování předpisů voják J. Pavlík z 1. tankové divize ve Slaném. Vzhledem k absenci dalších upřesňujících informací však prozatím nelze spolehlivě tvrdit, že jde skutečně o výše zmíněného, dosud neidentifikovaného vojáka.

Bohumil Siříněk se narodil 23. dubna 1955 v Mladoticích v okrese Písek, kde také bydlel. Byl žákem 8. ročníku na Základní devítileté škole J. A. Komenského v Písku. Podle vzpomínek bratra byl oblíbený, upřímný a bezproblémový. Rád trampoval, což se mu stalo osudným. V srpnu 1969 vyrazil se svým kamarádem Stanislavem Vaňáčem na Slovensko. Vzhledem k tomu, že jim na výletě došly peníze, museli vystoupit v Pardubicích. Dne 21. srpna 1969 přijeli

Medaile pro Františka Kohouta ani patnáct let od udělení nenašla svého příjemce (foto: ÚSTR)

načerno vlakem do Prahy a chtěli navštívit Siřínkovu tetu. Po cestě přes Tylovo náměstí Siřínka v Londýnské ulici okolo 21.00 hod. zasáhla jedna střela do břicha a způsobila mu rozsáhlá poranění vnitřních orgánů. I přes ošetření na nedaleké III. chirurgické klinice v Londýnské ulici a následnou operaci se jeho zdravotní stav prudce zhoršoval a brzo ráno 24. srpna 1969 zemřel na hnisavý zánět pobřišnice.

Stanislav Valehrach se narodil 30. dubna 1941 v Kovalovicích v okrese Brno-venkov. V rodné obci a v Pozořicích vychodil základní školu, poté šel do učení na dřevomodeláře v Moravských elektrotechnických závodech v Brně-Židenicích. Po vyučení pracoval až do své smrti ve Výzkumném ústavu stavebních a keramických strojů v Brně. Vedle ochotnického divadla a dřevomodelářství byl jeho největším koníčkem sport. V rodné obci se výrazně angažoval v práci pro tehdy na krátkou dobu obnovenou tělovýchovnou organizaci

Sokol, v níž působil jako člen výboru a trenér hokejového družstva dorostenců. Právě starost o mladé svěřence z kovalovického sportovního oddílu jej přivedla 21. srpna 1969 do rozbouraných brněnských ulic, kde jeho život v Orlí ulici ukončil osudný výstřel.

VÝZVA

Z obětí srpna 1969 disponujeme minimem poznatků o Františku Kohoutovi, Bohuslavě Mazné a neznámém vojákovi. Pokud byste měli jakoukoliv, byť i zdánlivě nedůležitou informaci o kterémkoliv z výše uvedených, nebo i o jiných, dosud neobjevených obětech pohnutých událostí z doby před pětapadesáti lety, dejte nám, prosím, vědět na e-mail pad@ustrcr.cz či na adresu redakce časopisu *Paměť a dějiny*, náměstí Winstona Churchilla 1800/2, Praha 3 - Žižkov, 130 00. Děkujeme!

Daniel Povolný a Jakub Šafránek

